

Архивски број: 08-97/11

Датум: 24-06-2025

Постапувајќи по претставката бр. 08 - 97/1 од 17.1.2025 година, поднесена од
и во име на нејзиниот малолетен син против
за заштита од дискриминација врз основа на претпоставена
попременост, во областа на образование, Комисијата за спречување и заштита од
дискриминација врз основа член 21, став 1, точка 14 и член 27, став 1 од Законот за
спречување и заштита од дискриминација (Сл. Весник на РСМ бр. 258/2020) го донесе
следното

МИСЛЕЊЕ

НЕ СЕ УТВРДУВА ДИСКРИМИНАЦИЈА врз основа на претпоставена попременост, во
областа на образование од страна на КОН

Образложение

На 17.1.2025 година до Комисијата за спречување и заштита од дискриминација беше
поднесена претставка од страна на во име на нејзиниот малолетен
син, против одделенската наставничка а
за заштита од дискриминација врз основа на претпоставена попременост, во областа на
образованието.

Претставката е поднесена против поранешната одделенска наставничка -
на, кој е ученик во ООУ „

Куманово. Подносителката појаснува дека нејзиниот син е дете со развојна дисфазија,
а за неговата состојба, поведение и однесување била запознаена наставничката,
бидејќи му било одложено поаѓањето во прво одделение. Таа појаснува дека уште при
првата средба, како и на секое наредновидување на наставничката ѝ споделувала
информации во врска со нејзиниот син, со цел таа да биде подготвена за секоја
ситуација, како и за пружање на заштита, бидејќи тој не бил во состојба самостојно да
се одбрани и често бил мета на врсничка манипулација. Подносителката наведува
дека наставничката започнала да се жали од уште од почетокот на учебната
2024 година, со тоа дека ѝ го „реметел“ часот, станувал од место, зборува гласно,
потстанувал, повремено испушта крици. Таа тврди дека наставничката ги споделила
овие работи пред останатите родители во ходникот, со што ја ставила во непријатна
ситуација. Според подносителката, намерата на наставничката била да го претстави
во најлошо светло пред родителите на соучениците. Поради тоа
подносителката ја замолила за сите забелешки, коментари, поплаки да ѝ се обрати

лично преку телефон или да ја повика на средба. Во продолжение подносителката навела: „Не го испочитува тоа, продолжи да зборува пред другите, не земајќи ги моите чувства предвид, но и чувствата на детето, кое беше со мене и слушаше како се жали од него, не сметајќи како ќе се одрази тоа врз него, дали ќе му создаде дополнителен револт или пак ќе се осети омаловажено воопшто не ѝ беше битно. Секое дофрлање од страна на неговите соученици во врска со неговото однесување како дофрлања од типот „оди си веќе“, „ќе ти дадам 50 денари скокни од скаливе“ и сл. во нејзино присуство на сите се правеше дека е „глува“ дека не видела и не чула. Ја замолив да ме контактира телефонски за да дојдам веднаш доколку има некаков проблем, бидејќи живееме на 5 минути од училиштето, а јас сум флексибилна, бидејќи работам од дома и сум достапна за што и да треба за да нема проблеми. Потоа во деновите што следеа дознав дека _____ го заплашувале со други учителки кои водат други паралелки во училиштето дека ќе го прати кај нив, па имало и денови кога го отстранувала од час и го носела во други училници со цел да примени „педагошка мерка“ и да го опамети за да се смири, а кај него само се предизвикуваат уште повеќе измешани емоции, лутина, револт и слично (без да не извести за истото). Додека ја водела наставата вратите биле отворени за да можат да слушнат и другите учителки и во моменти кога не можела да владее со класот и се создавала врева доаѓале колешките и се вмешувале во целата ситуација. Пред истите зборувала за неговото однесување, споделувале мислења за различни дијагнози и искуства со претходни ученици и истите ми ги споделуваше на мене и упорно инсистираше да почнам да му давам лекови за смирување затоа што така била подучена од колешките со нивните искуства.“

Подносителката истакнува дека тие како родители презеле се' што било во нивна моќ, секојдневно разговарале со нивниот син, го мотивирале, го охрабрувале да се чувствува рамноправен во одделението, да знае дека е сакан и прифатен од учителката и соучениците. Но, во реалноста таа тврди дека не било така, бидејќи тој носел етикета дека е „лош“ и дека збори на часовите „лоши зборови“ и други етикети кои го одвраќале да се вклопи во новата средина. Понатаму подносителката наведува и на други случки: „Ден пред да ѝ побарам индивидуална родителска средба, _____ го немаше надвор кога искочија сите деца за да си одат и кога ја прашав каде е, пред сите одговори асистентот го носи за рака (звучеше пред другите како да е тоа негов асистент), а тоа беше асистент на соученичка со што ме стави во уште една непријатна ситуација пред другите родители и продолжи да се жали од него, по што ја прекинав и побарав да се видиме по часовите наредниот ден, бидејќи така и одговараше на нејзиниот распоред.“

На 3ти октомври по часовите мојот сопруг беше таму 10 минути пред да завршат часовите за да може да го донесе дома па да одиме сами и кога отишол пред вратата на училиштето бил _____ повторно со асистентот на неговата соученичка, видно растажен и исплашен, а со нив стоеле и неколкумина родители кои ги чекале децата. Откако сопругот прашал дали е се во ред и што се случило, му кажал дека зборувал на час и тој заедно со учителката немале повеќе концентрација и го

отстранила од часот за да си „олесни“ во работењето. Откако си отишле, асистентот продолжил да го озборува и напаѓа пред другите родители (како е невоспитан и како испуштал звуци, за што по консултација со психолози нѝ беше укажано дека тоа е одраз на одбранбен механизам, односно нешто потиснато во него), потоа дека имал „дијагноза“, споменувае и аутизам, но ние како родители не сме ја прифаќале истата и ред други работи за кои ме известиле две родителки, но истата дискусија се продолжила и од страна на учителката, истите работи ги споделила и учителката пред нив и пред вратата на училиштето се развила дебата во врска со него пред сите случајни минувачи, освен нас, бидејќи нашата средба беше закажана 15 минути подоцна. Продолжила да го нарушува нашиот углед и достоинство, а пред се' дигнитетот и интегритетот на детето со навреди, етикети, омаловажување, исмевање што е надвор од секаков разум, педагошки пристап и грижа...Со ова е нарушена неговата приватност, која е гарантирана со член 16 од Конвенцијата за заштита на детето, како и неговата безбедност во училиштето која ѝ е доверена на учителката во целост.“

Во врска со конкретната средба, подносителката наведува дека тие како родители биле видно вознемирени, имајќи предвид дека безбедноста на нивното дете била загрозувана со тоа што бил отстранет од часот со за нив непознат човек (образовниот асистент на неговата соученичка кој работел една недела во училиштето). Во врска со него подносителката наведува дека ѝ се потврдил стравот, бидејќи тој се онезвестил наредната недела два пати и тоа пред учениците, поради што не му дозволиле веќе да работи. Поради тоа ја замолиле наставничката такво нешто да не се повтори и ја потсетиле дека живеат на оддалеченост од само 5 минути, поради што можат веднаш да дојдат доколку настане некаков проблем. Разговарале за секакви опции за подобро вклопување на подносителката ја замолила наставничката да го седне во прва клупа поради нарушена концентрација, а не како што постапувала до тогаш и го седнувала во „магарешка клупа“ сам, поради што на дополнително му се создавала лоша слика за себе и чувство на отфрленост. Подносителката ја замолила наставничката пред часовите да поработи дополнително со заради нивно поврзување, зближување, прифаќање и зајакнување на чувството на припадност кај него. На таквиот предлог на подносителката, наставничката одговорила дека веќе имала усмен договор со други родители за пред часовите, но дека тоа може да го прави по часовите. Но, и покрај таквиот договор подносителката тврди дека наставничката постојано ги одложувала таквите дополнителни средби и истите никогаш не биле одржани. Поради тоа подносителката смета дека наставничката наоѓала секакви изговори само за да го отргне од одделението. Дополнително, подносителката наведува дека наставничката имала различен третман кон ..., бидејќи одбила да го зема од целодневна настава, а истото го правела за две други деца (брат и сестра). За ваквите случувања подносителката одржала две средби со директорката на училиштето, од која добила поддршка и разбирање. Според подносителката, директорката направила се' што е во нејзина моќ, ѝ укажала на наставничката и разговарала со неа, но наместо подобрување тврди дека добиле

единствено одмазда од наставничката. Поради тоа подносителката по договор со директорката останувала на настава заедно со нејзиниот син во наредните две недели, што позитивно влијаело на *_____*, но според подносителката тоа не било природна училишна средина ниту за него, ниту за останатите ученици. Таа тврди дека од страна на наставничката добила целосно игнорантен однос, како и дека таа не се трудела да го поттикне, мотивира или пофали *_____*. Подносителката наведува: „Го игнорираше на часовите, не го поттикнуваше, не се грижеше дали има отворено тетратка, дозволуваше да го измеваат ако имаше потешкотии при изразувањето, се правеше дека не гледа кога го удираа или го буткаа, па дури и во краен случај која ќе ја викнев во даден момен и соочев дека го булираат, не преземаше ништо за да го заштити или разреши. Буквално беа препуштени да се справуваат сами, а тој за разлика од другите деца нема капацитет да се одбрани вербално или да посочи друго дете ако му направи нешто, кое нешто го видов затоа што бев таму, инаку не би го дознала.“ Понатаму подносителката тврди дека наставничката дозволила на родителската средба да се дискутираат секакви работи во врска со *_____*, без да ги спречи родителите во таквата дискусија. По родителската средба, подносителката немала веќе никаква доверба во наставничката, поради што побарала преместување на нејзиниот син кај друга учителка. Таквиот предлог бил прифатен од страна на директорката и се сложило дека тоа е најдобро решение за ситуацијата. Подносителката реферира и на друга случка, наведувајќи: „Последниот ден кога го земав од училиште имаше црвено на вратот од давење или штипење. Кога прашав што се случило, кажа дека не видела, а кога *_____* посочи кој му го направил, таа се обрати со зборовите „немој да лажеш, ќе ти порасне нос како на Пинокио“ и тврдеше дека не е точно, а од друга страна кажува дека не видела што тотално се коси едно со друго. Уште еднаш ми докажа дека дозволува да го булираат без да ѝ е грижа каде се' ќе ги однесе тоа децата во иднина.“

Поради наведеното, подносителката бара од Комисијата за спречување и заштита од дискриминација да укаже на педагошката непрофесионалност, неетичност, неемпатичност, негрижа и нееднаквиот третман кој го врши наставничката, кој за нив како семејство предизвикал штета врз угледот и последици врз нивното дете. Дополнително известува дека нејзиниот син е префрлен во друга паралелка со кооперативна, емпатична и грижлива наставничка.

По разгледување на претставката, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација на 21.1.2025 година испрати Барање за доуредување на претставката до подносителката. Со истото ја задолжи да ја доуреди првично поднесената претставка со тоа што ќе наведе адреса на посочената како дискриминаторка и своерачно ќе ја потпише претставката.

На 31.1.2025 година подносителката достави поднесок за доуредување на претставката, кој содржеше потпис на подносителката и адреса на посочената дискриминаторка. Имајќи предвид дека по доставување на претставката на произнесување на

наведената адреса (адреса на работодавач), наместо посочената како дискриминаторка се произнесе нејзиниот работодавач, Комисијата повторно ја задолжи подносителката да достави адреса на живеење или електронска адреса со цел да ѝ се достави претставката на посочената дискриминаторка за да се произнесе по истата.

На 12.5.2025 година подносителката достави адреса на потенцијалната дискриминаторка, со што ја доуреди претставката. По комплетирање на претставката, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација согласно член 24, став 7 од Законот за спречување и заштита од дискриминација испрати Барање за произнесување до

На 2.6.2025 година до Комисијата за спречување и заштита од дискриминација беше доставен поднесок за произнесување по претставката од страна на потенцијалната дискриминаторка. Таа појаснува дека е вработена во ООУ „

Куманово од 2019 година, на работно место одделенски наставник. Во учебната 2024/2025 година започнала да изучува ученици од прво одделение. Со оглед дека наставата ја одржувала во подрачното училиште, нејзиното одделение биле запишани 26 ученици. Од вкупниот број на ученици, три биле прераснати, односно започнале со образованието една година подоцна. Во врска со

„кој бил запишан во нејзиното одделение, наведува: „Уште од првиот час беше темпераментен, односно не седеше на столчето, упушташе крици кои траеја по неколку минути, не соработуваше, одбиваше да работи и често одеше во тоалет. На одморите истиот ги задеваше другите соученици, ги тегнеше за коса, ги гризеше, им викаше силно на уво, за да по некое време започне и да ги плука. Поради ваквото однесување, на 16.9.2024 година го повикав дефектологот во училиштето д – р

која во тој момент беше во нашиот објект во Таа присуствуваше на еден час и кога изврши анализа на учениците ми даде препорака да ги повикам родителите на учениците уште еден ученик на разговор. На 23.9.2024 година, мајката на ученикот, од моја страна беше повикана на индивидуална средба поради разговор со дефектологот и поради неговата дисциплина и извршување на училишните обврски. Ё беше посочено дека и понатаму продолжува со однесувањето како и претходно, не соработува, беше задолжена да го донесе документот за одложување на училиштето од минатата година и советувана да отиде кај дефектологот на училиштето, но таа одењето кај дефектологот го одби, а во врска со документите наведе дека нема, но кога ќе ги добие од Скопје ќе донесе копија, без во ниту еден момент да ми спомене дека истиот има лекарски извештај или дека има здравствени проблеми, од причина што кажуваше дека училиштето го одложила, бидејќи таа така сакала.“

Во врска со однесувањето на, на часовите, појаснува дека тој ги вознемирувал останатите ученици на начин што го гризел и штипел ученикот до него, поради испуштањето на крици не можела да се одржи работна атмосфера на часовите.

зборови „Ќе ме помниш за цел живот, ќе те пријавам секаде, спремим се и психички и физички, а посебно физички!“, па јас случајот го пријавив во службата на училиштето и од тогаш немам никаков контакт со неа. На ден 27.11.2024 година, од страна на стручната служба бев известена дека, _____ е преместен во друга паралелка, а по мои сознанија родителите на, _____ претходно поднеле барање за преместување во друго училиште, но од таму бил одбиен, па од тие причини е преместен во друга паралелка во нашето училиште.“

Во однос на наводите од претставката дека наставничката се жалела од _____ на останатите родители, таа тврди дека истите се неточни. Дополнително, таа тврди дека со мајката на _____ и имала претходно наведените индивидуални средби, повеќе телефонски разговори, има постапувано по нејзините барања поврзани со, _____ (да го гушка, да го почека по започнување на часот, да го остава да седне на маса, односно се' што било побарано во интерес на ученикот). Во поднесокот се потенцира дека мајката на ученикот со поднесување на претставката ја исполнува нејзината намера да го наруши кредибилитетот на наставничката и да ја исполни претходно споменатата закана. Таа наведува дека е неточно тврдењето дека го водела, _____ кај други наставнички и дека го заплашувала, за кое нешто според неа може да посведочи целиот колектив на училиштето. Воедно, таа тврди: „Исто така сакам да истакнам дека никогаш и пред никого не сум го омаловажувала ниту _____ ниту неговите родители, но од самата претставка се гледа дека мајката на _____ истата ја заснова на инсинуации, со наводи кои не се поткрепени, без било какви докази, наведува родители без да ги посочи кои се, без да достави изјави од нив, а претставката е како што и претходно наведов со единствена цел да го наруши мојот интегритет и работа како одделенски наставник, а кое нешто се гледа и од фактот што детето не учи во моето одделение од 15.11.2024 година, а претставката ја поднела на 17.1.2025 година. Дека во секој случај имам работено во интерес на детето зборува и фактот што мајката цели две недели седеше на часовите со, _____ го смируваше кога истиот испушташе крици, ме клоцаше кога се доближував до него за да му појаснам, но таа ништо не преземаше. Не е точно дека _____ седел во „магарешката“, од причина што првачињата кај нас седат на клупи кои се наредени во „П“ буквата за да сите се гледаат и социјализираат меѓусебе, па во ниту еден момент, _____ не беше запоставен. Овој факт може да се забележи од причина што мајката на _____ на часовите седеше од 29.10.2024 година, кога му беше прославлен роденденот во училиштето. Зарем родител на кого детето му е дискриминирано ќе го остави детето уште девет дена во училиштето само.“ Понатаму, наставничката во поднесокот изјавува дека никогаш не го дискриминирала, _____ за целиот период додека тој бил во нејзиното одделение, ниту ги омаловажувала _____ и неговите родители, ниту пренесувала на другите родители за, _____, а истото може го правеле соучениците на _____. Таа смета дека сето тоа ѝ се припишува на неа, со цел да биде деградирана како учителка. Напоменува дека треба да се земе предвид тоа што таа на секој можен начин се обидувала да му помогне на _____ во образовниот процес, како и при социјализацијата, комуникацијата и играта со останатите ученици. Врз основа на тоа,

ги отфрла наводите од претставката, а за дел од наведените случки потенцира дека не се случиле што било потврдено и од Државниот просветен инспекторат.

Заради целосно утврдување на фактичката состојба, на 10.6.2025 година, согласно член 30, став 2 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, претставници на Комисијата извршија увид во ООУ „_____“ Куманово. Од страна на училиштето присутни беа: директорката – _____, педагогот – _____, психологот – _____, дефектологот – _____, секретарката – _____, наставничката – _____ и наставничката – _____.

Средбата беше одржана заради утврдување на фактичката состојба поврзана со образовниот процес на ученикот _____ во ООУ „_____“ Куманово и односот на наставничката _____ кон него.

На почетокот, претставниците на КСЗД ја појаснија целта на увидот, надлежностите на Комисијата, постапката за донесување на одлуки во Комисијата, како и потребата за обезбедување на конкретни информации од страна на училиштето и вработените во истото.

Директорката најпрвин извести дека е добро запознаена со конкретниот ученик, како и со неговиот образовен процес од запишувањето, како и тековно. По кажувањето на вработените, уште од самото запишување на ученикот во прво одделение, тие детектирале одредени отстапувања. Меѓутоа, дефектологот појасни дека постои проблем во односот со родителите на ученикот, затоа што тие не сакаат да ја прифатат состојбата на ученикот, која изискува проценка од МКФ. Имено, таа појасни дека од почетокот на неговото запишување во училиштето, родителот одбивал соработка со училишниот дефектолог, но по некое таквата соработка била прифатена. Училиштето, односно училишниот инклузивен тим во повеќе наврати дале препорака ученикот да се јави на МКФ проценка. Но, и покрај тоа родителите одбивале со образложение дека ученикот добива приватна поддршка. Откако појаснија за односот со родителите, претставниците на КСЗД поставија прашање околу односот помеѓу ученикот и наставничката _____ потоа и помеѓу ученикот и новата наставничка. Истото со цел да се утврди дали постојат разлики во постапувањето на двете наставнички кон ученикот и оттаму да се увиди дали постои потенцијално однесеување од страна на наставничката _____ (пријавена како потенцијална дискриминаторка), кое во оваа смисла би било дејствие на дискриминација. Од одговорот на присутните, се заклучи дека пријавената наставничка од запишувањето на ученикот во училиштето, била во непосредна комуникација со мајката на ученикот, ја прашувала за совети како да постапи во конкретни ситуации со ученикот, што му одговара, што му пречи, кои се неговите интереси итн. Воедно, беше споменато дека мајката на ученикот присуствувала на часовите со цел негова адаптација во училишната атмосфера.

Истото ѝ било овозможено од страна на директорката, но потоа таа известила дека поради работни обврски повеќе нема да присуствува на часовите. Оттогаш имало неколку ситуации по кои родителите на учениците од одделението се пожалиле на ученикот. Таквите оплаки биле адресирани до родителите на ученикот. Во следниот период, родителите на _____ се обиделе да го префрлат во друго училиште, но по неуспешниот обид се вратил во сегашното училиште. Заради обезбедување на соодветна училишна атмосфера, во најдобар интерес на ученикот, директорката им дозволила на неговите родители да изберат одделение, односно наставничка која според нив ќе биде најпогодна за ученикот. И покрај препораките на училишниот инклузивен тим, ученикот да учи во одделение со помал број на ученици, родителите на _____ избрале одделение со 29 ученици, чија наставничка била _____

По прашањето на претставниците на КСЗД, каков е односот на новата наставничка со ученикот, се заклучи дека е исто како и претходно. Предизвиците на ученикот со вклопување во училишната средина продолжиле, дури и во два наврати ученикот се соблекол во училницата. На тоа реагирале и другите родители, а наставничката побарала помош од службата. Вработените подвлекоа дека проблемите се исти кај двете наставнички, односно во двете паралелки, меѓутоа од страна на училиштето и директорката дадена била еднаква поддршка и на двете наставнички. Она што беше потенцирано како главен проблем е дека и покрај неколкуте препораки на училишниот инклузивен тим да се направи МКФ проценка, истото се одбивало од страна на родителите. Тоа, имајќи предвид дека мислењето на МКФ е предуслов за обезбедување на образовен асистент кој ќе придонесе за позитивна училишна клима, како за потребите на ученикот, така и за наставникот и останатите соученици.

Присутните на состанокот од страна на училиштето потенцираа дека во вршење на своите работни задачи како наставнички, наставничката _____ и наставничката _____ постапувале кон ученикот во согласност со надлежностите од Законот за основното образование, не сториле никакви повреди (истото било потврдено и од страна на Државен просветен инспекторат), па следствено според нив не може да стане збор за дискриминација кон ученикот.¹

По утврдување на фактичката состојба, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација констатира:

Подносителката на претставката тврди дека со постапувањето на поранешната наставничка кон нејзиниот син била вршена дискриминација по основ на претпоставена попреченост. Во поткрепа на тврдењето во претставката се наведени сите дејствија кои според подносителката довеле до повреда на правата на ученикот во образовниот процес и нееднаков третман кон него. Според подносителката истото

¹ Записник од увид бр. 08-97/10

се должи на перцепцијата на наставничката дека ученикот има попреченост. Согласно Законот за спречување и заштита од дискриминација - **дискриминација по перцепција** е секое разликување, исклучување или ограничување на едно лице поради претпоставена припадност кон одредена група врз која било дискриминаторска основа. Но, за воопшто да може да стане збор за дискриминација, потребно е да постои повреда на право, како елемент од дефиницијата за дискриминација. Законската дефиниција за дискриминација од член 6 од Законот за спречување и заштита од дискриминација:

„Дискриминација е секое разликување, исклучување, ограничување или давање првенство што се заснова на дискриминаторска основа, со сторување или несторување, што имаат за цел или резултат спречување, ограничување, признавање, уживање или остварување на правата и слободите на одредено лице или група на еднаква основа со други. Ова ги опфаќа сите форми на дискриминација вклучително и оневозможување на соодветно приспособување и оневозможување на пристапност и достапност на инфраструктурата, добрата и услугите.“

Имајќи предвид дека дел од тврдењата од претставката не се покрепени и не можат да се потврдат со изјавите на останатите, Комисијата при одлучувањето ги зема предвид единствено тврдењата кои се докажани. Од утврденото, се заклучува дека наставничката, заедно со останатите вработени во училиштето со нивното постапување се насочени кон целта – обезбедување на инклузивно образование кон ученикот. Имено, посочената наставничка, која била прва во допир со ученикот била должна да постапи на начинот на кој постапила. Таа била должна да ја извести стручната служба на училиштето кога увидела одредени отстапувања кај ученикот. Во меѓувреме се справувала индивидуално, без поддршка од образовен асистент, бидејќи родителите одбивале да направат функционална проценка на ученикот. Стручните лица во училиштето, односно дефектологот следејќи го однесувањето на ученикот во училишната средина упатувал на функционална проценка на ученикот во Стручното тело за функционална проценка, меѓутоа родителите го одбивале истото. Имајќи ги предвид заложбите и обврските за спроведување на инклузивно образование, сите чинители во образовниот процес се должни да постапуваат согласно Концепцијата за инклузивно образование. Истата ги дава насоките за вклучување, развој и образование на учениците со образовни потреби, како и обврските на сите засегнати во образовниот процес. **Инклузијата не е исклучиво фокусирана на учениците со попреченост, туку на сите ученици кои имаат посебни образовни потреби:** ученици со попреченост (кои имаат долготрајни физички, ментални, интелектуални или сетилни оштетувања и кои во интеракција со различните општествени бариери може да го попречат нивното целосно и ефективно учество во општеството, на еднаква основа со другите), ученици кои не биле вклучени во наставата, а се со надмината возраст, ученици кои потекнуваат од неповолни социо – економски, културни и/или јазични депривирани средини, ученици со нарушување во однесувањето или емоционални проблеми, ученици со специфични тешкотии во учењето, ученици со

комплексни потреби, како и други ученици од други ранливи категории кои од различни причини имаат потреба од посебна поддршка и грижа во текот на воспитно – образовниот процес. Тоа би значело дека фактот што некои ученици имаат посебни образовни потреби и потешкотиите во образованието, не е нужно поврзан со одреден вид на попреченост. За градење на инклузивно училиште, потребно е воспитно – образовниот процес да се заснова на моделот на интервенции за поддршка на повеќе нивоа, што вклучува трансформации во наставниот план и наставните програми, активности и материјали, како и континуирано следење на процесот на три нивоа (општа поддршка, интензивирана поддршка и посебна поддршка). За обезбедување на поддршката на секое од трите нивоа неопходна е соработката со родителите/старателите на ученикот. Во раното откривање на деца со посебни образовни потреби и соодветни интервенции, покрај родителите и здравствените установи, клучна улога имаат стручните тела за функционална проценка, кои ја вршат согласно Меѓународната класификација на функционирање, попреченост и здравје – МКФ. Стручните тела за функционална проценка:

- Вршат функционални проценки на деца кои имаат потреба од дополнителна поддршка во различни средини (училиште, заедница, семејство);
- Носат официјална одлука за типот на поддршка, контекстот за учење, неопходно разумно прилагодување и обезбедување на неопходна опрема;
- Даваат препораки на родителите како најдобро да ги поддржуваат децата;
- Во соработка со училишниот инклузивен тим го следат континуирано учењето и опкружувањето за учење и координацијата на поддршката и комуникацијата меѓу родителите, наставниците и стручните лица.

Врз основа на таквата функционална проценка на детето се обезбедуваат соодветни мерки за поддршка од областа на образованието и воспитанието. Функционалната проценка и проценка на потребите на детето за дополнителна поддршка се прави на барање на родителите/старателите на детето или по службена должност на надлежните институции. Ако родителот, односно старателот не се согласува со поведување на постапка за проценка, а таквата одлука е штетна за детето, на иницијатива на поединец или институција, Центарот за социјална работа по службена должност ќе ја поведе постапката со цел најдобар интерес на детето.

Доколку се земат предвид обврските за постапување на вработените во училиштето, предвидени со Законот за основното образование и Концепцијата за инклузивно образование, посочената наставничка и останатите вработените во училиштето истите ги имаат испочитувано и делувале согласно нивните должности. На извршениот увид се констатираше дека училиштето располага со сите соодветни капацитети за обезбедување на поддршка на учениците со посебни образовни потреби.

Од овде може да се заклучи дека наставничката и училиштето постапувале во најдобар интерес на детето, фокусирајќи се на прилагодување на образовниот процес кон потребите на детето, и при тоа не постојат докази кои упатуваат дека било имплицитно постоење на дијагноза или одреден вид на попреченост. Инклузивното образование предвидува обврски за повеќе општествени чинители, чија крајна цел е овозможување на еднакво квалитетно образование за сите ученици. Во таа смисла, значајна е улогата на училиштето во препознавање на специфичните потреби и различности на учениците, за потоа да делува во насока на прилагодување на образовниот процес кон индивидуалните карактеристики и потреби на учениците. Поради тоа важна била детекцијата на бариерите во образованието со кои се соочувал ученикот и тоа пред се' заради изнаоѓање на соодветни мерки за нивно надминување.

Оттука се заклучува дека постапувањето ниту на наставничката, ниту на училиштето не е во насока на повреда на правата на ученикот врз основа на претпоставка дека ученикот има попреченост, бидејќи училиштето воопшто не се фокусира на тој сегмент, туку на образовните потреби на ученикот и изнаоѓање на соодветни решенија за обезбедување на еднаков квалитет на образование. Во оваа смисла, огромна улога има стручното тело за проценка, кое е компетентно не само во проценката и следењето, туку и во определување на потребната поддршка на ученикот во образовниот процес. Поради тоа, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација ја нагласува важноста на соработката помеѓу родителите и училиштето во насока на обезбедување поддршка на ученикот во остварување и развивање на неговите потенцијали и елиминирање на бариерите во образовниот процес. Освен одделенскиот наставник и стручните лица во рамки на училиштето, образовниот асистент има клучна улога во постигнување на наведените цели.

Поради образложеното Комисијата за спречување и заштита од дискриминација, согласно своите надлежности, одлучи како во диспозитивот на Мислењето.

Комисија за спречување и заштита од
дискриминација
Претседател на Комисијата
Лимко Бејзароски

Доставено до:

-
-
- ООУ „
Куманово

Куманово со седиште на ул.

1300